

ת"פ 18802/11/12 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד א א ס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 18802-11-12 בית המכס ומע"מ ירושלים נ' א א ס
בפני כבוד השופט ירון מינטקביץ

בעניין: בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד ענבר
ויינשטיין

המאשימה

נגד

א א ס ע"י עו"ד יעקב שבת

הנאשם

הכרעת דין

רקע

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו 21 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין.

בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום, היה הנאשם עוסק מורשה, בתחום השיפוצים ועבודות החשמל. במהלך התקופה שבין חודש יולי 2008 ועד דצמבר 2010 הגיש הנאשם דו"חות מס ערך מוסף, בהם ניכה תשומות בסכום מצטבר של 1,589,961 ש"ח, מבלי שהיו בידו חשבוניות מס כדין וזאת בכוונה להתחמק מתשלום מסים ובנסיבות מחמירות (לאור הסכומים).

התנהלות ההליכים

ההליכים בתיק התנהלו באופן שאינו שגרתי, ועל כן אקדיש לנושא מספר מלים:

תחילה יוצג הנאשם על ידי עו"ד מאהר חנא מטעם הסניגוריה הציבורית, אך לאחר שני דיונים מינה לעצמו סניגור פרטי, עו"ד דאוד עזי. ביום 9.1.14 הודה עו"ד עזי בשמו של הנאשם במיוחס לו והוא הורשע. לבקשת הצדדים הטיעונים לעונש נדחו, על מנת לאפשר לב"כ הנאשם להציג ראיות לעונש.

ביום 27.3.14 ביקש ב"כ הנאשם להתיר לו לחזור בו מן ההודאה, משום שלדבריו איתר חלק מהחשבוניות אותן ניכה בדו"חות מושא כתב האישום. הכרעת הדין בוטלה והתיק נקבע לשמיעת הוכחות ביום 3.7.14.

הנאשם לא התייצב לישיבת ההוכחות, בטענה שהוא מאושפז בבית החולים הדסה, והדיון נדחה.

ביום 3.9.14 הוחלף יצוג הנאשם פעם נוספת, והחל ליצגו בא כוחו הנוכחי, עו"ד יעקב שבת.

ב"כ הנאשם כפר באישום והתיק נקבע פעם נוספת לשמיעת הוכחות. בין לבין, הגיש ב"כ הנאשם עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק כנגד אופן ניסוחו של כתב האישום, אשר נדחתה (בג"צ 8592/14, א ס נ' מדינת ישראל, פסק הדין מיום 24.3.15).

ישיבת ההוכחות התקיימה ביום 1.11.15, בהעדר הנאשם אשר שוב לא התייצב, בטענה שאושפז בבית חולים פסיכיאטרי.

לאחר שהתקיימה ישיבת ההוכחות, הועלתה לראשונה טענה בדבר אי כשירות דיונית של הנאשם, בשל מחלת נפש ממנה על פי הטענה הוא סובל. לאחר קבלת חוות דעת ושמיעת עדויות וטענות, נדחתה הטענה. ר' החלטה מיום 6.12.16.

יריעת המחלוקת

בא כוחו הנוכחי של הנאשם כפר במיוחס לו. לדבריו "הספרים אמיתיים אבל התיעוד חסר" (פרוטוקול ישיבת יום 4.6.15). לפיכך נשמעו ראיות.

מטעם המאשימה הוגשו המוצגים הבאים:

הודעות הנאשם (סומנו ת/1-ת/4).

פלטי מצב חשבון של הנאשם לתקופה הרלוונטית (סומנו ת/5).

הדו"חות אותם הגיש הנאשם לרשויות וניכה בהם מס התשומות המפורט בכתב האישום (סומנו ת/6).

פלטי חשבון הבנק של הנאשם לתקופה הרלוונטית (סומנו ת/7).

הנאשם לא העיד להגנתו ולא הציג ראיות. לטענת ב"כ הנאשם, בשל מצבו הנפשי, הנאשם לא היה מסוגל להעיד. ב"כ הנאשם ביקש להשמיע מטעמו עדות של קרוב משפחה של הנאשם, לצורך הוכחת קיומן של החשבוניות. לאחר שהדין נדחה מספר פעמים לצורך שמיעת העד, ויתר עליו ב"כ הנאשם.

סקירת הראיות

ת/1, הודעת הנאשם מיום 25.12.11

הנאשם מסר, כי בין השנים 2008-2010 ניהל עסק עצמאי לעבודות בנייה. לדבריו מחמד אלברדויל מחברון ערך את הנהלת החשבונות של העסק והחזיק את ספרי הנהלת החשבונות. לדבריו הנאשם הוא העסיק 3-5 עובדים שכירים ועוד מספר פועלים מהשטחים וקבלני משנה, אך לא זכר את שמותיהם. מעבר לכך הנאשם נחקר על חשבוניות אותן הוציא, אך עניין זה אינו רלוונטי להליך שלפני.

ת/2 הודעת הנאשם מיום 01.01.12

בהודעתו מסר הנאשם, כי לא מצא את מנהל החשבונות שלו וטען כי ככל הנראה עזב את משרדו ולכן לא הצליח

להמציא את ספרי הנהלת החשבונות שלו כפי שנדרש. עוד טען הנאשם, כי אין בינו לבין מנהל החשבונות שלו כל הסכם וכי אין בידיו מסמך שיאשר את ניהול ספריו באמצעותו. הנאשם טען כי אינו זוכר בגין מה קיזז הוצאות בסכום מצטבר של כתשעה מיליון ש"ח וטען, כי שילם עבור אותן הוצאות במזומן.

3/ תודעת הנאשם מיום 11.03.12

הנאשם חזר פעם נוספת על כך שלא הצליח לאתר את מנהל החשבונות שלו וכי אינו זוכר את שמות הספקים וקבלני המשנה מיהם קיבל חשבוניות מס. לטענתו הכל היה רשום בניירת אשר אצל מנהל החשבונות. הנאשם שב וטען, כי שילם לספקים ולקבלני המשנה במזומן וכי לא ידע שאסור לשלם סכומי כסף אלו במזומן.

4/ תודעת הנאשם מיום 14.05.12

הנאשם חזר שוב על כך שלא איתר את מנהל החשבונות שלו, אשר מחזיק את ספרי הנהלת החשבונות שלו ואשר הוא כתב והגיש את הדו"חות התקופתיים למע"מ בעצמו, בהתאם להוראותיו של מנהל החשבונות, וכלל בהן את כל החשבוניות אותן קיבל והוציא.

עדות החוקר אייל אלמקייס (ע' 20-22 לפרוטוקול ישיבת יום 1.11.15)

העד גבה את הודעות הנאשם, אך לא נשאל לגביהן כלל.

מהעדות עלה, כי לאור האמור בהודעותיו של הנאשם, העד ניסה לאתר את מנהל החשבונות מוחמד ברדוויל, אשר לטענת הנאשם קיבל ממנו את החשבוניות החסרות. על פי דברי העד, הוא לא איתר אף מנהל חשבונות בשם זה. העד גם התקשר למספר הטלפון של אותו ברדוויל אותו מסר הנאשם, אך לא זכה לכל מענה.

העד בדק במאגרים, ולא ראה כל אינדיקציה כי הנאשם קיבל חשבוניות התואמות למס התשומות אותו ניכה, לרבות לא חשבוניות שהוצאו ברשות הפלסטינית ("חשבוניות P").

טיעוני הצדדים

המאשימה מבקשת להרשיע את הנאשם במיוחס לו. בסיכומיה הפנתה המאשימה לכך שמעבר לכך שהנאשם לא הציג ולו חשבונית אחת, הוא לא ידע לומר בחקירותיו מיהם הספקים מהם קיבל חשבוניות, למרות שמדובר לכאורה בסכום של כעשרה מיליון ש"ח לאורך תקופה של שנתיים. כמו כן הנאשם לא העיד את מנהל החשבונות שלטענתו קיבל ממנו את החשבוניות ולא מסר פרטים לפיהם ניתן לאתר.

המאשימה הפנתה גם לכך שהנאשם לא ידע לתת כל פרטים גיחס ללקוחות אשר ביצע מולם עסקאות, עניין שלשיטת המאשימה מקים חשד שכל פעילותו החשבונאית של הנאשם היתה פיקטיבית.

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו, כי הנאשם ניכה את התשומות בהסתמך על חשבוניות, אותן העביר לרואה חשבון בשם מוחמד ברדוויל, המתגורר בשוב עין סארה, ליד העיר חברון, אשר עיכב את החשבוניות תחת ידו בשל "דרישות שהיו לו כלפי הנאשם" ומאז, למרות מאמציו של הנאשם, לא הצליח לקבל את החשבוניות לרשותו.

עיקר סיכומי הנאשם הוקדש למצבו הנפשי של הנאשם: נטען, כי בשל מוגבלותו לא היה בידו להשיג את החשבוניות. כמו

כן נטען, כי הנאשם לא היה כשיר לעמוד לדין ועל כן לא היה בידו להגן על עצמו בהליך. משכך, נטען כי קיים ספק באשמת הנאשם ועל כן יש לזכותו.

דין והכרעה

ראשית אומר, כי לא ראיתי לתת כל משקל לטענות בדבר מצבו הנפשי של הנאשם והמוגבלות ממנה הוא סובל. שאלת מצבו הנפשי של הנאשם נדונה והוכרעה בהחלטה מיום 6.12.16. בהסתמך על עדויות המומחים ויתר העדים קבעתי, כי הנאשם כשיר לעמוד לדין וכי המצג אותו ניסה ליצור, כאילו אינו מתקשר עם סביבתו ואינו מתפקד, אינו נובע ממצב רפואי אלא מדובר בהתנהגות מגמתית שמטרתה להביא להפסקת ההליכים המשפטיים. לאור החלטה זו, לא היה מקום להעלות את הנושא מחדש במסגרת הסיכומים.

בשולי הדברים אומר, כי הטענה בדבר מצבו הנפשי של הנאשם עלתה רק לאחר שההליכים בתיק התנהלו עת ארוכה - ארוכה מדי - למעלה משנתיים וחצי, מבלי שהנאשם הציג ולו בדל ראיה לקיומן של החשבוניות אשר לטענתו קיבל ובהסתמך עליהן ניכה תשומות מס, או לקיומו של מנהל החשבונות שלטענתו מחזיק בחשבוניות. עניין זה מחזק את המסקנה כי מדובר בהתנהגות מגמתית, שעלתה כמוצא אחרון בהעדר טענות הגנה אחרות.

ומכאן לגוף התיק:

אין מחלוקת עובדתית, כי הנאשם ניכה את התשומות מושא כתב האישום וכי אין בידו להציג חשבוניות מס כנגד אותן תשומות. יש לציין כי התשומות נוכו עד לחודש דצמבר 2011, והנאשם מסר כי החשבוניות אינן ברשותו וכי כל המסמכים נמצאים אצל מנהל החשבונות שלו אותו לא איתר.

סעיף 132 לחוק מס ערך מוסף קובע, כי: **"הטוען ששילם מס או שהגיש דו"ח, או שמס נוכה על פי חשבונית מס - עליו הראיה."** הגיונו של סעיף זה הוא בכך שהחובה לנהל ספרים כדין מוטלת על העוסק, והוא נובע מן הכלל, לפיו רובץ על אדם נטל להוכיח עובדות המצויות בדיעתו ואין נגישות לצד השני. ר' למשל ע"פ 41991-07-16, חורי משאבי אנוש נ' מדינת ישראל, פסקה 66 לפסק הדין:

"סעיף 132 לחוק המע"מ מורה כדלקמן: "הטוען ששילם מס או שהגיש דו"ח, או שהמס נוכה ע"פ חשבונית מס - עליו הראיה"; סעיף זה נותן ביטוי לכלל לפיו, אדם חייב להוכיח עובדות המצויות בדיעתו האישית. מהוראות הסעיף עולה, כי הנטל להוכחת הבסיס לניכוי מס תשומות מוטל על העוסק שכן, המדובר בעובדות המצויות בדיעתו האישית ובחזקתו של העוסק עצמו. יחד עם זאת, הנטל להוכחת היסוד העובדתי, היינו ניכוי מס שלא כדין והיסוד הנפשי, שהינו המודעות לכך והכל במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, מוטל על המדינה/המאשימה."

ר' גם רע"פ 4966/05, זוהיר סווארכה, שם נקבע כי בעבירה של ניכוי תשומות ללא מסמך כדין, הנטל הוא על הנאשם להראות כי היו ברשותו חשבוניות מס כדין.

הנאשם שלפני כלל לא התמודד עם התיק לגופו, אלא נמנע מלהעיד או להציג ראיות להוכחת קיומן של החשבוניות, בשל הטענה כי אינו מתפקד ואינו יכול לתקשר עם סביבתו.

למעלה מהדרוש אומר, כי גם ההסברים אותם מסר הנאשם לחוקר מע"מ בטרם עלתה טענה בדבר מצבו הנפשי וחוסר

יכולתו לתקשר עם סביבתו רחוקים מלהתקבל על הדעת:

הנאשם נשאל מיהם הספקים שנתו לו חשבוניות, ולא ידע לומר את שמותיהם. וכפי שצוין למעלה, סכום המע"מ אותו ניכה הנאשם הוא מעל 1.5 מליון ש"ח, הנובע לכאורה מעסקאות בהיקף שמעל עשרה מליון ש"ח - ולא ניתן לקבל שאדם לא יזכור למי שילם סכומים אלו - מה גם שהנאשם נחקר לראשונה כשנה לאחר הגשת הדו"חות האחרונים.

פלטי חשבון הבנק של הנאשם גם הם אינם תומכים בטענה שהוציא סכומי כסף התואמים את התשומות אותן ניכה.

הנאשם טען, כי החשבוניות נמצאות אצל מנהל חשבונות בשם מוחמד ברדוויל מחברון - ואין ולו ראשית ראייה לכך שבכלל קיים מנהל חשבונות בשם זה. לפי עדותו של החוקר אייל אלמקייס שמו של אותו אדם אינו מופיע במאגרים ואין מענה במספר הטלפון שלו. מיותר לומר, כי הנאשם לא הציג ולו ראייה מינימלית לקשר שהיה לו עם מנהל חשבונות כלשהו, קל וחומר עם אותו מוחמד ברדוויל.

ור' ע"פ 41991-07-16, חורי הנ"ל, פסקה 70 לפסק הדין, שם נקבע בנסיבות דומות:

"אין לקבל טענה, כי אדם המעסיק קבלני משנה בביצוע עבודות בהיקפים של מיליוני שקלים, משך שנים, אינו יכול למסור כל פרט לגביהם. טענה מעין זו זועקת "דרשני" שכן, חייב להיות תיעוד כלשהו וחייב להיות ערוץ התקשרות/תקשורת כלשהו לצורך שימור ו/או ביצוע הפעילות השוטפת. עאדל לא מסר ולו בדל של ראייה ביחס לאותם אנשים אשר לדבריו ביצעו עבורו עבודות בשטח בהיקף של מיליונים ולא הביא איש מטעמו למתן עדות.

הלכה ידועה היא, כי הימנעות של צד מלהביא עדות של עד רלוונטי שעל-פי טענתו היה יכול לסייע בידו, יוצרת הנחה, כי אילו היה מושמע העד היה בכך כדי לתמוך בגרסת היריב ואי הבאתו נובעת מהחשש של אותו בעל דין שהעדות תשמש לרעתו (ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (01.09.09)). הדברים נאמרים ביתר שאת, כאשר אותו מידע נמצא בידיעתו האישית ובשליטתו של אותו צד."

המסקנה האפשרית היחידה העולה מן הראיות היא, כי הנאשם ניכה תשומות מס ערך מוסף מבלי שהיו נגדן חשבוניות מס. הנאשם לא סתר מסקנה זו, ואף לא יצר בה כל ספק.

היסוד הנפשי:

העבירה המיוחסת לנאשם כוללת דרישה לכוונה להתחמק מתשלום מסים. עצם ניכוי התשומות ללא חשבונית מס מקים חזקה שבעובדה, כי הדבר נעשה בכוונה להתחמק מתשלום מס. הנאשם לא העיד, ולא הציע כל הסבר מדוע ניכה תשומות מבלי שהיו בידו חשבוניות. מעבר לדרוש אומר, כי אף בסיכומי ב"כ הנאשם לא הוצע כל הסבר למה נוכו תשומות ללא חשבונית כדין, שאינו התחמקות מתשלום מס. ר' בהקשר זה רע"פ 9008/01, תורג'מן נ' מדינת ישראל וע"פ (מחוזי-ים) 9147/05, מדינת ישראל נ' בשיר).

משכך, לא נסתרה החזקה, כי מעשי הנאשם היו לצורך התחמקות מתשלום מס.

סיכום

לאור האמור למעלה מרשיע את הנאשם ב-21 עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך כדין בכוונה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות, כמפורט בכתב האישום המתוקן.

ניתנה היום, כ"ט אדר תשע"ז, 27 מרץ 2017, במעמד הצדדים